

Utrikesdepartementet

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete inom forskning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling 2022-2028

1. Inriktning

Målet för svenskt internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklingssamarbetet ska ta sin utgångspunkt i principerna om bistånds- och utvecklingseffektivitet liksom i Agenda 2030, Addis Ababa Action Agenda och Parisavtalet.

Strategin styr användningen av medel som anslås under utgiftsområde 7 anslag 1:1 anslagspost 32 Forsknings-samarbete i regleringsbrev avseende Sida för respektive budgetår samt medel som anslås under utgiftsområde 7 anslag 1:1 anslagspost 40 Utvecklingsforskning - del till Vetenskapsrådet i regleringsbrev avseende Vetenskapsrådet för respektive budgetår.

Verksamheten ska bidra till stärkt forskning av hög vetenskaplig kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling genom ömsesidigt stödjande insatser inom fyra komplementära målområden:

- **Stärkt forskningskapacitet och hållbara forskningsmiljöer (Sida)**
- **Stärkt global, regional och nationell forskning av relevans för minst utvecklade länder och regioner (Sida)**
- **Stärkt genomslag för forskning av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling (Sida)**

- **Stärkt svensk forskning av hög kvalitet och särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling (Vetenskapsrådet)**

2. Kontext

Forskning kan bidra till att identifiera fattigdomens uttryck och dess lösningar. Forskning främjar uppbyggnad av analytisk kompetens, kritiskt tänkande och en välinformerad samhällsdebatt. Akademisk frihet är en grundsten i värnandet av mänskliga rättigheter och är avgörande för ett lands demokratiska utveckling. Den nya kunskap som forskningen ger kan också bidra till genomförandet av Agenda 2030. Forskning behövs för att få ny och ökad kunskap om och förbättra möjligheten att hantera olika utvecklingsutmaningar inom bland annat miljö/klimat, tryggad livsmedelsförsörjning och hälsa, demokratiseringsprocesser, institutionsbyggnad, jämställdhet, samhällsekonomi och migration.

Strategin genomförs i en tid när akademisk frihet och idén om ett fritt och öppet kunskapssamhälle utmanas av bland annat auktoritära regimer, och när fakta och vetenskap ifrågasätts inom bland annat offentlig debatt. Svag offentlig finansiering i de minst utvecklade länderna gör att forskningskapaciteten fortfarande brister med lågt antal forskare och svaga strukturer för forskning och dess genomslag.

Sverige har lång erfarenhet av långsiktigt utvecklingssamarbete inom forskning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling och spelar en unik roll genom att betona vikten av lokalt förankrade kunskapssystem. En stark svensk röst behövs i frågor om demokrati och mänskliga rättigheter, akademisk frihet, jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt om det stora behovet av ökade forskningsinsatser inom miljö- och klimatområdet. Det svenska forskningsarbetet i flera samarbetsländer vilar på en systemansats som bland annat syftar till att universitet ska utvecklas till fungerande forskningsmiljöer.

Universitet och övriga forskningsaktörers ägarskap är centralt, liksom att forskare från minst utvecklade länder och lägre medelinkomstländer kan vara konkurrenskraftiga i internationella forskningsutlysningar och samarbeten. Sverige insisterar också på att minst utvecklade länder och lägre medelinkomstländer ska öka sitt inhemska engagemang och sina investeringar i forskning.

Utgångspunkten ska vara strävan mot jämlika samarbeten mellan svenska forskare och forskare i minst utvecklade länder och vissa lägre medelinkomstländer. Genom forskning och samarbeten globalt, regionalt och nationellt bör svensk utvecklingsforskning främja värden som forskningsetik, demokratiska arbetssätt, jämställdhet och jämlikhet. Utvecklingsforskning bidrar till internationalisering av svensk forskning och svenska universitet och lärosäten samt lägger en grund till bredare relationer genom forskningssamarbeten bortom biståndet. Utvecklingsforskning i Sverige kan bidra till internationellt utvecklingssamarbete också genom stärkta plattformar för utbyte mellan forskning och policy.

Övergripande risker för forskningssamarbetet är att pågående och planerade samarbeten med statliga universitet i samarbetsländerna försvåras av politisk repression, inskränkningar i akademisk frihet och att forskning nedprioriteras politisk och ekonomiskt i samarbetsländerna. Därtill kommer risken att andra forskningsfinansiärer ned- eller omprioriterar satsningar inom områden där Sverige är engagerat.

Korruption utgör både en risk och ett utvecklingshinder. Särskilda risker inom forskningen föreligger exempelvis vid fördelning av forskningsmedel och tjänsteställningar eller att seniora forskares missbrukar sin maktställning gentemot yngre forskare genom att kräva sexuella tjänster.

3. Verksamhet

Sida och Vetenskapsrådet ska genomföra, följa upp och redovisa verksamheten i linje med vad som föreskrivs i regeringens riktlinjer för strategier inom svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (UD2017/21053). I riktlinjerna framgår bland annat att verksamheten aktivt ska styras mot målen samt att faktiska resultat följs upp utifrån målen. Den årliga strategirapporten ska vara övergripande och bland annat innehålla en redovisning, analys och bedömning av resultaten av verksamheten i förhållande till angivna mål. Resultatinformation ska användas för beslutsfattande, lärande, ansvarsutkrävande och för att säkerställa transparens gentemot allmänheten. Uppföljningen ska ge tillförlitlig och användbar information om resultat på såväl kortare som längre sikt genom både kvalitativ och kvantitativ information, där så är möjligt. Resultatuppföljning ska i första hand svara på frågan om verksamheten gjort skillnad, hur och för vem. Uppföljningen ska med utgångspunkt i de

förutsättningar som finns svara på i vilken omfattning utvecklingsarbetet gjort skillnad. Sveriges utvecklingsarbete ska vara relevant och effektivt.

Utvecklingsarbetet bidrar till hållbar utveckling utifrån Agenda 2030, åtagandena om utvecklingsfinansiering från Addis Ababa Action Agenda och Parisavtalet. Verksamhetens bidrag är relevant för alla mål inom Agenda 2030. De internationellt överenskomna principerna för bistånds- och utvecklingseffektivitet ska tillämpas.

Sidas verksamhet ska som huvudregel genomföras i länder och regioner där regeringen beslutat om bilaterala strategier inom utvecklingsarbetet samt på global nivå. Forskningsarbete i sviktande stater uppmuntras, inte minst för att stärka universitet som offentliga institutioner med potentiellt gynnsamma effekter för demokrati och samhällsutveckling. Sida kan engagera universitet, institutioner och forskare i Sverige inom de områden i strategin som myndigheten ansvarar för. Vetenskapsrådets verksamhet ska bidra till att stärka utvecklingsforskningen i Sverige genom stöd till individuella forskare samt till samarbeten mellan forskare i Sverige och forskare i minst utvecklade länder och i vissa lägre medelinkomstländer.

Synergier mellan olika mål inom strategin ska främjas. Synergier ska också sökas med andra strategier inom utvecklingsarbetet och annan relevant verksamhet. Samverkan ska ske mellan Sida och Vetenskapsrådet inom strategins alla målområden, samt även med andra forskningsråd, forskningsaktörer och forskningsfinansiärer inklusive EU. Genomförandet ska präglas av flexibilitet i samarbetsformer och metoder, inklusive användandet av innovativa finansieringsformer och mobilisering av ytterligare finansiella resurser.

I samarbetsländer där svenskt forskningsstöd och bistånd fasas ut, bör svensk forskning och forskningsarbeten kunna utgöra en resurs i arbetet med bredare relationer. Samverkan mellan Sida, Vetenskapsrådet och andra svenska forskningsfinansiärer bör syfta till att tillvarata tidigare insatser samt vidareutveckla forskningsarbeten.

Stärkt forskningskapacitet och hållbara forskningsmiljöer (Sida)

Sidas verksamhet ska syfta till att långsiktigt bygga forskningskapacitet samt att stärka hållbara forskningsmiljöer i första hand i de minst utvecklade länderna och regionerna.

Verksamheten ska präglas av jämlika partnerskap, lokalt ägarskap, långsiktighet och främjande av forskningssystem. Stöd kan gå till forskare, universitet, forskningsråd, forsknings- och forskningsstödjande organisationer, ministerier samt till ökad kapacitet för nationella och internationella utbyten.

Kapacitet ska stärkas för forskarutbildning och forskning samt kan inkludera post doc-stöd vid samarbetsuniversitet och -organisationer i samarbetsländerna. Verksamheten ska också bidra till att fler kvinnor kan genomgå forskarutbildning och bedriva forskning. Att forskare har tillgång till vetenskapliga tidskrifter, nationella och internationella forskningskonferenser, kompetenser och infrastruktur för inomvetenskaplig kommunikation bör prioriteras.

Verksamhet inom högre utbildning på grundutbildningsnivå bör avgränsas till forskningsinriktade masterutbildningar. Vetenskapliga publikationer som är ett resultat av den forskning som finansierats av forskningsanslaget bör vara öppet tillgängliga. Forskningsdata bör göras tillgängliga enligt principen ”så öppet som möjligt och så begränsat som nödvändigt.” Stöd till och samverkan med nationella forskningsråd och ansvariga myndigheter och ministerier är fortsatt centralt. Den politiska dialogen om vikten av resurser till forskning betonas särskilt.

Stärkt global, regional och nationell forskning av relevans för minst utvecklade länder och regioner (Sida)

Verksamheten ska bidra till att stärka global, regional och nationell forskning av hög vetenskaplig kvalitet som är relevant för fattigdomsminskning och hållbar utveckling för i första hand de minst utvecklade länderna och regionerna.

Forskningsstödet bör bidra till akademisk frihet, jämställdhet, vetenskaplig kvalitet och relevans för utveckling liksom långsiktighet och lokalt ägande. Utvecklingsforskning inom en bredd av akademiska discipliner är betydelsefull, liksom mång- och tvärvetenskapliga ansatser. Stödet ska gå till både tillämpad forskning och grundforskning samt särskilt stödja starka och hållbara forskningsmiljöer med spetsforskning av tydlig utvecklingsrelevans.

Stärkt genomslag för forskning av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling (Sida)

Forskningsgenomslag i samarbetsländer måste stärkas. Verksamheten bör bidra till policyutveckling, evidensbaserade beslut, forskningstillämpningar, innovationer, utbildning och samhällsdebatt i linje med utvecklingsforskningens resultat.

En central utmaning är att främja innovationsekosystem, dvs. miljöer som stärker forskningens interaktion med det omgivande samhället. Kontextspecifika och flexibla lösningar som utgår från ett starkt lokalt ägarskap efterfrågas. Såväl syd-syd som nord-syd-samarbeten bör ingå.

Verksamheten bör bidra till att stärka universitetens interaktion med näringsliv, civilsamhälle och offentlig förvaltning. Centralt är ökad förståelse för innovationsekosystem samt kapacitet att finansiera och följa upp satsningar vid exempelvis nationella forskningsråd. Verksamheten bör även bidra till stärkt kapacitet inom forskningskommunikation och vetenskapsjournalistik, liksom samhällets efterfrågan och mottagarkapacitet.

Stärkt svensk forskning av hög kvalitet och särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling (Vetenskapsrådet)

Vetenskapsrådets verksamhet ska långsiktigt stödja svensk utvecklingsforskning av hög vetenskaplig kvalitet och särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i minst utvecklade länder och i vissa lägre medelinkomstländer.

Vetenskapsrådet bör genomlysna nya möjligheter att bistå utvecklingsforskare tidigt i karriären. Även andra åtgärder för att stärka forskningsmiljöer och annan kapacitet hos svensk utvecklingsforskning bör sökas. Forsknings-samverkan med minst utvecklade länder och vissa lägre medelinkomstländer bör bli mer jämlik än vad som är fallet idag.

Tvär- och mångdisciplinär forskning bland annat om utmaningar med genomförandet av Agenda 2030 kan ingå. Samverkan med andra forskningsfinansiärer uppmuntras.

Verksamheten bör bidra till att utvecklingsforskningens genomslag och användning ökar, exempelvis genom kommunikationsaktiviteter, ökat nyttjande av forskarnätverk samt utvecklad metodik för att bättre integrera forskningsresultat i policyprocesser.

Verksamheten ska främja svenska universitets och högskolors engagemang, kapacitet och expertis inom utvecklingsforskning.